

RECENSE A ZPRÁVY

Sbírka staré české hudby *Musica antiqua bohemica*. Založil *Vladimír Helfert*. Vychází od r. 1934. Nakl. nejprve MELPA, Brno, později ORBIS a SNKLHU — pro cizinu ARTIA, Praha. Nynější redaktor *Jan Racek*. Hlavní red. nakladatelství *Jos. Bachůk*. Odpovědný red. *Fr. Bartoš*. Technický red. *E. Jiránek*. Obálku navrhl *Fr. Kršňák*. Dosud (1956) vyšlo 30 sv.: *J. H. Voříšek*, *Impromptus op. 7*; *Jiří Benda*, *Sonata a tre*; *B. M. Černo-horský*, *Composizioni per organo*; *J. H. Voříšek*, *Sonata op. 20* (piano); *Fr. Kramář-Krommer*, *Quartetto d'archi*, op. 5, no. 1; *Fr. A. Miča*, II. Quart. d'archi; *V. Pichl*, 6 fughe e fuga-preludium; *F. X. Dušek*, *Sonate*; *J. Zach*, *Sonata a tre*; *J. Benda*, *Concerto g*; *Classici Boemici* (viol. & piano); *dtto* (organo); *dtto* (piano); *Fr. Kramář-Krommer*, *Concerto*; *L. A. Koželuh*, *Quartetto d'archi*; *A. Vranický*, *Concerto B*; *Sonatine Boemiche* (piano); *Ant. Fils*, *Concerto D* (flauto); *J. A. F. Miča*, *Concertino Notturmo*; *J. L. Dusík*, *Études* (piano); *Sonatinas pour la harpe*; *Pastorelle Boemiche*; *J. A. Benda*, *Sonate* (piano); *P. Vranický*, *Quart. B*; *F. X. Brixi*, *Concerto*; *Fr. Kramář-Krommer*, *Concerto*; *J. V. Stamice*, *Sonata*; *V. J. Tomášek*, 3 *dirambli op. 65*; *J. H. Voříšek*, *Sonata op. 5* (viol. & piano). (Názvy zkrácené.)

Sbírka staré české hudby *Musica antiqua bohemica* má velký význam pro propagaci našich hudebních památek starších slohových údobí. Obsahuje výběr hodnotných děl české hudby 17., 18. a pol. 19. stol. Doposud (1956) vyšlo 30 svazků a další jsou v tisku. Vydavatel sbírky sleduje hlavně ten cíl, aby každá hudební památka byla po pečlivé revizi přístupna v původním znění a obsazení. (Revize je svěřována významným odborníkům z praxe.) Jde o důsledné spojení hudebně historických a tím dobových slohových zřetelů s hlediským novodobého pojetí. Proto revize doplňuje metronomické údaje, značky a zkratky dynamické, agogické a frázovací, přesně vypravovává kdysi běžný zkratkový systém notace melodických ozdob, zpracovává číslovaný generální bas (s doplňkem pedalisáčních značek) a obhacuje hlasy sólových nástrojů kadencemi. Každý svazek edice má obsáhlou, bohatě historicky a faktologicky založenou předmluvu s podrobnými bibliografickými a pramennými údaji v závěru. V předmluvě je vždy zhodnocen každý tvůrčí zjev v celkové vývojové souvislosti s ostatní českou i světovou hudbou a konkrétně rozebrána otištěná skladba. Revisní zprávy vycházejí v daných možnostech z podrobného srovnání původních originálních rukopisů s opisy nebo pozdějšími vydáními. Předmluva i revisní zpráva je překládána též do němčiny, ruštiny, francouzštiny a angličtiny, nikoli však důsledně ve všech svazcích.

Sbírka není proto pouze materiálem k hudebně historickému studiu, ale slouží též — a to převážně — hudební praxi (praktické provozování staré české hudby). Pro tento svůj ráz je sbírka rozšířena celkem velmi podstatně i v zahraničí, a to nejen ve státech evropských (NDR a Záp. Německo, Polsko, SSSR, Francie, Anglie, Svěcarsko, Itálie, Rakousko, Dánsko, Švédsko atd.), ale i v Americe a Japonsku. V Německé demokratické republice jsou některé svazky edice zařazeny do učebního plánu vyšších hudebních učilišť. Úspěch a význam celé sbírky je vysoce oceňován zahraniční odbornou kritikou (nejpodrobněji píše o edici *Wilfried Brennecke* v čas. *Musica*, roč. 1955, č. 14). Zvlášť významné je ocenění světové ediční a musikologické společnosti „*Gesellschaft zur Herausgabe von Denkmälern der Tonkunst in Österreich*“, která jmenovala nynějšího redaktora sbírky, univ. prof. dr. Jana Racka, svým řádným činným členem (Víteň, 27. října 1955).

Bylo by však třeba usilovat o větší propagaci sbírky MAB u nás. Naše konservatoře a vysoká hudební učiliště zdaleka v plné míře nedoceňují její význam. Do osnov těchto škol by měly být zařazeny především skladby Voříškovy (MAB, sv. 1, 4, 30), Jiřího Bendy (2, 10, 24), Ant. Vranického (16), Filsovy (18), Dusíkovy (21, 22), J. V. Stamice (28) a V. J. Tomáška (29). Tato díla by vhodné doplnila nebo nahradila cizí instrumentální literaturu studijního zaměření, nehledě k tomu, že by se tím rozšiřoval praktický rozhled posluchačů těchto typů škol po staré české hudbě.

Přes celkem vzornou typografickou úpravu a vnitřní náplň bylo by třeba důsledně do-

držovat jednotu v kritické ediční technice, ve vydavatelských zprávách a předmluvách. Je nevhodné, že v některých svazcích jsou revísní zprávy příliš krátké nebo že vůbec někdy nejsou překládány do cizích jazyků. Měla by se někdy zvýšit též jazyková úroveň jejich překladů, zvláště v ruštině a francouzštině. Víme, že tyto potíže jsou namnoze způsobovány i vnějšími okolnostmi (nedostatek papíru, nedostatek času pro korektury) a na druhé straně zase skutečností, že hlavní redaktor sídlí v Brně, kdežto překlady zajišťuje pražské nakladatelství přímo u tamějších filologů; korektury však docházejí nikoli těmto překladatelům, ale pouze redaktorovi.

Konečně by jistě prospělo rozšířit celou sbírku i na oblast české hudby středověké a renesanční, jakož i důsledněji rozšiřovat též okruh spolupracovníků z řad musikologů i odborníků z praxe.

Přes tyto celkem nikoli podstatné poznámky patří však edice *Musica antiqua bohemica* k našim representačním sbírkám, které snesou i přísné mezinárodní hledisko. O jejím významu pro propagaci naší staré hudby u nás i v cizině není myslím třeba hovořit. Kéž by však ještě hlouběji a podstatněji stala se i součástí repertoáru předních našich i zahraničních reprodukcí umělců!

Rudolf Pečman

Kniha o Leoši Janáčkově v němčině a angličtině. Pražské nakladatelství Artia vydává pro zahraničí vedle mnoha děl z různých oborů též české hudebniny a v překladech knihy o českých skladatelích. Tak z nejdůležitějších knižních prací musikologických vyšly nebo jsou v tisku na příklad studie Otakara Šourka o Ant. Dvořákově, práce Františka Bartoše „Bedřich Smetana ve vzpomínkách a dopisech“, janáčkovská monografie od Jaroslava Vogla a paměti Jos. B. Foerstra „Poutník“.

K těmto knihám se řadí i publikace *Leoš Janáček in Briefen und Erinnerungen* (ausgewählt, mit Beiträgen und Anmerkungen versehen von Bohumír Štědroň. Str. 248, 25 obr. příloh, notové ukázky; Artia, Praha 1955; německý překlad *Ilse Schwarz-Turnovská*. Vyšlo též anglicky v překladu *Geraldine Thomsenové*).

Kniha je podstatně rozšířená a přepracovaná překlad původního českého vydání (Topičova edice, Praha 1946, str. 300, 12 obraz. příloh, notové ukázky) a shrnuje výběr z janáčkovské korespondence a vzpomínek na L. Janáčka, a to tak, že zahraničnickému čtenáři vyvstane plastický obraz Janáčкова života a díla v jeho vývojové posloupnosti. V knize nalezneme na příklad oddíly o Janáčkově dětství a studijních letech, o Janáčkově-dirigen-toví, pedagogovi, theoretikovi, kritikovi atd., ale též důležité kapitoly o Janáčkově slovanství, o boji o Její pastorkyňu a o Janáčkově protestním postoji k národnostnímu a sociálnímu útlaku rakouskému.

Kniha usiluje o to, aby na přísném vědeckém základě rozvinula před zahraničnickým čtenářem životní osudy velkého skladatele a poukázala na mnohostrannost a osobitost Janáčkovu, na jeho nezlomný charakter i samorostlost, na lidový základ jeho genia i jeho hudební mluvy. Štědroňův výbor není pouze soubor mechanicky seřazených dopisů a vzpomínek, ale je doplněn vědecky spolehlivým spojovacím textem a řadou podčárových poznámek: Pro zahraničí má velký význam uvedení seznamu Janáčkových skladeb a úprav, přehled janáčkovských pramenů v chronologickém pořadí (autobiografie, korespondence a hlavní literární a hudebně theoretická díla L. Janáčka) a přehled literatury o L. Janáčkově do r. 1954. Nechybí ani seznam dopisů uvedených v knize, který je sestaven podle adresátů a odesílatelů.

Dá se tedy plně předpokládat, že takto pečlivě vybavená kniha splní v plné míře své poslání v zahraničí a podá přehledný a vědecký názor na osobnost našeho velkého skladatele. Oba cizojazyčné překlady vítáme zvláště nyní, kdy se o hudební dílo Janáčkově jeví tak zvýšený zájem v celém světě.

Rudolf Pečman

Výzkum moravského rokokového malířství. Autor zprávy pracuje od roku 1953 na výzkum moravského malířství druhé poloviny XVIII. století. V letech 1953—1955 provedl výzkum díla Frant. Ant. Šebesty-Sebastiniho a Jos. Ign. Sadlera. Výsledky byly publikovány v monografii F. A. Sebastini (Olomouc, 1956) a v článku *Obrazy Josefa Ignáce Sadlera (Sattlera) ve Slezském museu v Opavě* (Časopis Slezského musea v Opavě IV, 1955). Výzkum pokračoval v roce 1956 v okrese Sternberk, Zábrěh a Šumperk. Štědem zájmu byl zejména uničovský malíř Ignác Oderlitzký (1710—1761), na jehož dílo upozornil nedávno V. Jůza v diplomní práci *Farní kostel Nejsv. Trojice v Kopřivně a jeho výzdoba* (Filos. fakulta PU, Olomouc, 1954). Byly prostudovány Oderlitzkého freskové cykly ve farním kostele v Kopřivně u Šumperka, malované mezi lety 1751—1754, v kostelíku sv. Barbory v Šumperku z roku 1755 a oltární obrazy v kapli v Hynčicích